

ТЕМА 6. ФІЗІОЛОГІЧНІ СИСТЕМИ ТА ФАКТОРИ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЇХ НАДІЙНІСТЬ

Мета: Сформувати уявлення про тваринний організм, функцію, фізіологічні та функціональні системи, а також фактори, що забезпечують надійність систем організму. Вивчити вплив впливу жовчі на кров, а також на діяльність системи дихання та серцеву діяльність щура, поведінку тварини.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Уявлення про тваринний організм та функцію.
2. Поняття про фізіологічні та функціональні системи.
3. Характеристика факторів, що забезпечують надійність систем організму.

Матеріали та обладнання: шприци на 2 і 5 мл, гумова груша, вата, піпетки, штатив, стабілізована кров, жовч, фізіологічний розчин.

Об'єкти дослідження: щури.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА

Завдання 1. Вивчення впливу жовчі на діяльність дихальної системи щура та його поведінку.

Після підрахунку дихальних рухів і спостереження за поведінкою щуру внутрішньоочеревинно ввести 2 мл жовчі. Через 10 хв знов підрахувати кількість дихальних рухів. Зміни ритму дихання та поведінки тварини запротоколювати.

На підставі отриманих результатів зробити висновок про причини виявлених змін.

Завдання 2. Вивчення впливу жовчі на серцеву діяльність щура.

Після попереднього визначення частоти серцевих скорочень знерухомленому щуру в черевну порожнину ввести 4 мл жовчі. Через кожні 2 хв реєструвати показники частоти серцевих скорочень. Зміни частоти серцевих скорочень, які спостерігаються під час досліду, зафіксувати в протоколі.

На підставі отриманих результатів зробити висновок про характер змін серцевої діяльності при холемії.

Завдання 3. Вплив жовчі на кров.

У пробірку зі стабілізованою та розведеною фізіологічним розчином кров'ю (у розведенні 1:10), додати декілька крапель жовчі. Друга пробірка з кров'ю є контрольною.

Отримані результати запротоколювати. На підставі отриманих результатів зробити висновок про вплив компонентів жовчі на мембрани еритроцитів.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Види фізіологічних систем.
2. Функціональні системи: визначення, приклади.
3. Резерв структурних елементів в органі та їх функціональна мобільність.
4. Економічність функціонування всіх органів і систем.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Белан С. М., Карвацький І. М., Шевчук В. Г. Фізіологія : навч. посіб. Київ : Книга плюс, 2021. 172 с.
2. Ганонг В. Ф. Фізіологія людини / пер. з англ.; наук. ред.: М. Гжегоцький, В. Шевчук, О. Заячківська. Львів : БаК, 2002. 784 с.
3. Голл Дж. Е., Голл М. Е. Медична фізіологія за Гайтоном і Голлом / пер. з англ. Київ : Медицина, 2022. 648 с.
4. Клінічна фізіологія : підручник / за заг. ред. К. В. Тарасової. 2-е вид., перероб. і доп. Київ : Медицина, 2022. 776 с.
5. Медична фізіологія за Гайтоном і Голлом : підручник : пер. з англ. 14-го вид. : у 2 т. / Дж. Е. Голл, М. Е. Голл; наук. ред. пер.: К. Тарасова, І. Міщенко. Київ : ВСВ Медицина, 2022. Т. 1. 634 с.
6. Фізіологія : підручник / за ред. В. Г. Шевчука. 5-те вид. Вінниця : Нова книга, 2021. 448 с.
7. Філімонов В. І. Фізіологія людини : підручник. 4-е вид. Київ : Медицина, 2021. 488 с.
8. Яремко Є. О., Вовканич Л. С., Бергтраум Д. І., Коритко З. І., Музика Ф. В. Фізіологія людини : навч. посіб. 2-ге вид., допов. Львів : ЛДУФК, 2013. 207 с.